



دولت جمهوری اسلامی افغانستان  
وزارت ارشاد حج و آقاف  
Islamic Republic of Afghanistan  
Ministry of Religious Affairs and HADJ  
Social Since Presidency  
ریاست مجمع علمی  
آمریت افتاء



متن استفتاء جمال الدین ولد بهاء الدین باشنده ولایت بغلان.  
محترما! من مستفتی با محترم ظفرخان به قسمی ذیل شراکت نمودیم.  
۱- هردو مایان شریک کارمی میباشیم البتة سرمایه و خریداری مواد از خارج بدوش من  
میباشد.  
۲- مصارفات دوکان مربوط خودم از قبیل کرایه، مالیه، پول برق و غیره بدوش من.  
۳- پول مصارفات دوکان مربوط ظفرخان از قبیل کرایه، مالیه، پول برق و غیره بدوش خودش.  
۴- نفع حاصله و خساره علی السویه به دو تقسیم میباشد.  
در نتیجه شریک سهم مفاد حاصله را در جریان کار اخذ نموده اند اما در ختم شراکت در نتیجه  
فروش اجناس باقی مانده به تاوان ۱۸ فیصد بامواافه هردو مایان خساره کردیم پس سوال  
اینست که شریک نصف نقصان را نیز بپردازد یاخیر؟  
از مقام محترم خواهشمندم تا موضوع متذکره را با روشنی و ارشادات دین مبین اسلام واضح  
نموده ممنون سازید .

حکم مقام محترم وزارت:  
(ریاست مجمع علمی در زمینه ابراز نظر شرعی گردد)  
ملاحظه شد، ریاست محترم: (آمریت افتاء: در زمینه اجرات مقتضی در روشنی دلایل شرعی  
بعمل آید)  
توظیف آمریت افتاء: (مولوی عبدالستار (خادم) درباره اقدام نماید)

الجواب باسم ملهم الصواب  
حامدا لله تعالى و مصليا على رسول الله  
مستفتی محترم در جواب شما باید نوشت: که عقد شراکت شما دونفر به این شرط که مفاد  
حاصله و خساره در بین تان علی السویه باشد جائز شده است ولی شرط قرار دادن اینکه خساره  
هم بین شما علی السویه باشد این شرط باطل است. در نتیجه خساره وارده بر هر کدام تان به  
اندازه سرمایه شما تقسیم میگردد. البتة در قدم اول خساره از مفاد حاصله پرداخته میشود، بعدا  
هر چه که از خساره باقی میماند به اندازه سرمایه تان بالای شما عائد میگردد.

والدلیل علی ما قلناه:

(۱) (عن أنس بن مالك عن رسول الله صلى الله عليه و سلم قال : المسلمون على شروطهم  
ما وافق الحق من ذلك ) سنن دارقطنی جلد اول صفحه ۲۸ دار المعرفة - بیروت). یعنی بر مسلمانان  
لازم است تا بر شروط که در بین شان وضع نموده اند قیام باشد تا آن که موافق شریعت بوده باشد

(۲) (جَاءَ أَحَدُهُمَا بِأَلْفٍ وَالْآخَرُ بِالْأَفِينِ عَلَى أَنَّ الرِّبْحَ وَالْوَضِيعَةَ نِصْفَانِ فَالْعَقْدُ جَائِزٌ وَالشَّرْطُ فِي حَقِّ الوَضِيعَةِ بَاطِلٌ فَإِنْ عَمِلَا وَرَبِحَا فَالرِّبْحُ عَلَى مَا شَرَطَا وَإِنْ خَسِرَا فَالْخُسْرَانُ عَلَى قَدْرِ رَأْسِ مَالِهِمَا كَذَا فِي مُحِيطِ السَّرْحَسِيِّ) هندیه جلد اول صفحه ۳۲۰ طبع حقانیه). یعنی دونفریکه دربین خود عقد شراکت را به این شروططیکه مفاد و خساره دربین شان علی السویه باشد روا میباشد اما شرطیکه خساره دربین شان علی السویه باشد باطل میگردد. پس مفاد دربین شان شریک ولی خساره به اندازه سرمایه آنان تقسیم میگردد.

(۳) (عن علی رضی الله عنه: فی المضاربة أو الشریکین الوضیعة علی المال والربح علی ما اصطالحوا علیه) جامع الاحادیث جلد ۳۱ صفحه ۵۴) مصنف ابی شبیه جلد هشتم صفحه ۸۴۸ مکتبه دار الفکر). ترجمه: از حضرت علی رضی الله عنه درباره مضاربت و شرکاء چنین روایت شده که خساره بر مال است و مفاد به قسمیکه موافقه نموده اند.

(۴) (وَكُلُّ مَالٍ اشْتَمَلَ عَلَى أَصْلٍ وَتَبِعَ ثُمَّ هَلَكَ مِنْهُ شَيْءٌ صُرِفَ الْهَلَاكُ إِلَى التَّبَعِ دُونَ الْأَصْلِ ، كَمَالِ الْمُضَارَبَةِ إِذَا كَانَ فِيهِ رِبْحٌ فَهَلَّكَ مِنْهُ شَيْءٌ فَإِنَّهُ يُصْرَفُ إِلَى الرِّبْحِ دُونَ رَأْسِ الْمَالِ بِالِاتِّفَاقِ) العنایه شرح هدایه جلد سوم صفحه (۱۰۴) مکتبه شامله)

(۵) (والأصل أن المال الذي يشتمل **على أصل وتبع** إذا هلك منه نجعل الهالك من التابع دون الأصل كمال المضاربة إذا كان فيها ربح) المبسوط جلد ۱۰ جزء ۲۸ صفحه ۱۲۳ طبع دار احیاء التراث العربی)

از هر دو عبارت فوق شماره ۵ و ۶ چنین برمی آید است، هر مالیکه به اصل (سرمایه) و فرع (مفاد) شامل باشد و چیزی ازین مال هلاک گردد پس خساره آن از فرع (مفاد) گرفته میشود.

از عبارات و تشریح فوق چنین بر می آید که خساره در قدم اول از مفاد حاصله برداشته میشود بعدا هر چه که از نقصان باقی میماند بین هر دو شریک به اندازه مال شان بالای شان تقسیم میگردد.

والله اعلم بالصواب  
مولوی عبدالستار (خادم)